

Dán-magyar nemzetközi bölcsődei program lépésről-lépésre

Kispest (2020-2024)

KISPESTI EGYESÍTETT BÖLCSÖDÉK - CSILLAGFÉNY BÖLCSÖDE

XIX KISPEST
ÖNKORMÁNYZATA

kispest.hu Kispest Város kispestvaros

Kispesti Egyesített Bölcsődék-Csillagfény Bölcsőde

Intézményvezető: Aszódi-Sikter Éva

1191 Bp., Eötvös u. 11.

Tel.: +36 1 280-3039, +36 20 325-7467

egyesitettbolcsodek@kispest.hu • egyesitettbolcsode.kispest.hu

1. Kispesti Egyesített Bölcsődék-Csillagfény Bölcsőde

Telephelyvezető: Borosné Bárdos Melinda

1191 Bp., Eötvös u. 11

Tel.: +36 20 326-0721, +36 1 282-6474

csillagfeny@bolcsode.kispest.hu • csillagfeny.kispest.hu

2. Kispesti Egyesített Bölcsődék-Bokréta Bölcsőde

Telephelyvezető: Harnosné Horváth Zsuzsanna

1191 Bp., Berzsenyi u. 4.

Tel.: +36 20 326-7485, +36 1 282-9689

bokreta@bolcsode.kispest.hu • bokreta.kispest.hu

3. Kispesti Egyesített Bölcsődék-Gyöngyszem Bölcsőde

Telephelyvezető: Berkes Lászlóné

1195 Bp., Zrínyi u. 4.

Tel.: +36 20 326-5043, +36 1 282-9996

gyongyszem@bolcsode.kispest.hu • gyongyszem.kispest.hu

4. Kispesti Egyesített Bölcsődék-Eszterlánc Bölcsőde

Telephelyvezető: Semmelweisné Nyiri Mónika

1193 Bp., Csokonai u. 7.

Tel.: +36 20 326-0938, +36 1 282 -0938

eszterlanc@bolcsode.kispest.hu • eszterlanc.kispest.hu

5. Kispesti Egyesített Bölcsődék-Wekerlei Típegők Bölcsőde

Telephelyvezető: Lipcsei Edina

1192 Bp., Huba u. 14.

Tel.: +36 20 327-5855, +36 1 280-3814

wekerleitipegok@bolcsode.kispest.hu • wekerleitipegok.kispest.hu

Kedves Kispestiek és dán Barátaink! Kedves érdeklődő Olvasók!

Kispest életének egyik különleges és jelentős pedagógiai vállalkozása ért véget: befejeződött a dán-magyar nemzetközi bölcsődei program, amely kiemelt helyet töltött be a kerület hétköznapjaiban is.

A dán Villum Alapítvány kezdeményezésére a Kispesti Csillagfény Bölcsőde lett a helyszíne egy komoly vállalkozásnak, amely során a kispesti kisgyermeknevelők éveken át egyetemi professzorok közreműködésével ismerkedhettek a dán nevelési elvekkel, és megpróbálhatták

beépíteni annak hazai viszonyok között is hasznosítható elemeit.

Szerénytelenség nélkül mondhatjuk, a kispesti bölcsődei dolgozók, kisgyermeknevelők, a dajkák kiváló felkészültségükről, szakmai és emberi rátermettségükről, tanulni- és megújulni vágyásukról tettek tanúbizonyságot. A vírusjárvány miatt időben a tervezettnél jobban elhúzódó, csaknem öt évig tartó közös tevékenységükről, együttműködésükről a dán szakemberek is elismerően szóltak.

Nem csoda, hiszen Kispest önkormányzata kiemelt fontosságúnak tartja öt bölcsődéjének fenntartását és magas színvonalon való működtetését, mert azt valljuk, ahhoz, hogy a szülők nyugodtan tudják munkájukat végezni, megfelelő és biztonságos háttérintézményeket kell biztosítanunk. A bölcsődei gondoskodás fontos eleme a kerületi szociális ellátórendszernek, az itt dolgozók munkája pedig felbecsülhetetlen értékű.

Lapozgassák, olvassák színes összeállításunkat erről a hasznos és különleges dán-magyar szakmai programról!

Gajda Péter
Kispest polgármestere

XIX KISPEST
ÖNKORMÁNYZATA

kispest.hu | Kispest Város | kispestvaros

Kiadja: Kispest Önkormányzata © 2024

Újságíró-szerkesztő: Varga Ibolya

Bölcsődei szakértő: Aszódi-Sikter Éva

Fotó: Getto Márton

Nem bánjuk, hogy belevágtunk!

A szakmai kihívás iránti vágy erősebb volt a félelmeknél

Kiadványunkban a majd 5 éves ciklusra szeretnék visszatekinteni, amely a dán-magyar bölcsődepedagógiai programot a kezdetektől a projekt zárásáig mutatja be. Külön köszönet Borosné Bárdos Melindának, a Csillagfény bölcsőde telepvezetőjének és Horváth Lászlóné Zsuzsa telephelyvezető-helyettesnek, akik mindvégig kitaró társaim voltak a hosszú úton.

A projekt indulásához egészen 2019 nyaráig kell visszamennünk, amikor a dán VIA University College (VIA) szakemberei együttműködési lehetőséggel keresték meg a Kispes-ti Egyesített Bölcsődék – Csillagfény Bölcsődét azért, hogy megismertessék velünk a dán társadalom gyermeknevelési filozófiáját. Megtiszteltetés volt számunkra, hogy több budapesti bölcsőde meglátogatása után hazánkban egyedülként bennünket választottak – meséli Aszódi-Sikter Éva, a Kispes-ti Egyesített Bölcsődék vezetője.

A dán szakemberek biztosítottak bennünket arról, hogy ez a projekt és a támogatása nem azt jelenti, hogy mindenképpen meg akarják változtatni szakmai munkánkat, hanem az eddig is magas színvonalon működő intézmény továbbfejlesztésére nyúj-

tanának lehetőséget. Közös megkeresni azokat az elveket, amelyeket összhangba tudunk hozni a magyar gyermeknevelési szemléletünkkel, be tudunk építeni saját szakmai programunkba, illetve kizárólag a számunkra is elfogadható dán módszertani elemeket kell adaptálnunk a mindennapi gondozó-nevelő munkánkba. Csapás szakmai lelkesedésünk nem lett volna elég a projektben való részvételhez, mert hiába volt az innovációra, a megújulásra való törekvésünk, ha ezt az önkormányzat nem támogatja, és nem biztosítja az erkölcsi támogatás mellett a programhoz szükséges anyagi fedezet egy részét.

Dán elvek és a hazaiak

Már az elején éreztük, egy rendkívüli lehetőség küszöbén állunk, és bíztunk benne, hogy szakmailag a program nagy lehetőségeket tartogat számunkra. Kecsegtető volt, hogy kitekinthetünk a nagyvilágba és testközelből ismerhetjük meg, hogy miként szerveződik a 0-3 éves korú gyermekek ellátása egy tőlünk távoli országban. Csábító volt, hogy eközben talán sikerül megfejteni a világ egyik legboldogabb népének titkát. Persze a program iránti lelkesedésünkbe keveredett az ismeretlentől való félelem érzése, hiszen nem tudtuk, hogy képesek leszünk-e a 3 éves projekt előírásait teljesíteni, és az ezzel járó kötelezettségeknek eleget tenni. Nem tudhattuk, mennyire lesznek összhangban a dán nevelési elvek a hazaiak. Azt tudtuk, hogy a magyarországi bölcsődei ellátás nemzetközileg is elismert, jól szervezett, és valós segítséget tud nyújtani a családoknak. Új elemekkel bővíteni csak abban az esetben szabad, ha ez valóban előrelépést jelent a gyermekellátásban.

Kíváncsiságunk, a szakmai kihívás iránti vágyunk erősebbnek bizonyult a félelmeinknél, így fenntartói támogatással végül belevágtunk a bölcsődei életünk nagy kalandjába. Az együttműködés 3 évre kötött, de ahogy az életünk minden területére, úgy a projekt megvalósítására is kihatott a világvágy. Így történhetett az, hogy 2022 decembere helyett 2024 áprilisában fejeződik be a Csillagfény Bölcsőde és a VIA közötti együttműködés.

Összegzés

Hogy mit profitáltunk szakmai fejlődésünkön, szemléletünk változásán és a mindennapi munkánk színesebbé tétele mellett? Életre szóló emberi kapcsolatok alakultak ki a képzést végző szakemberek és a bölcsőde munkatársai között. Felnézünk rájuk, és nemcsak szakmaiságuk, elhivatottságuk, szakértelmük és szemléletük okán, hanem emberi mivoltukban is követendő példát nyújtottak számunkra. Megerősítettek minket abban, hogy jó szakemberek vagyunk, hittek bennünk, még akkor is, amikor mi kétségekkel küzdöttünk. Általuk jobb szakemberré, és talán még jobb emberré válhattunk. Lehet, hogy megfejtettük eközben boldogságuk egyik kulcsát, mégpedig azt, hogy hisznek és bíznak magukban, a gyermekeikben és egymásban. Ez a hit és bizalom a mindennapi életünk és munkánk részévé vált, amit a ránk bízott gyermekek felé nap után közvetítünk.

A kiválasztott bölcsőde

Csoda dolgok történtek Kispesten

Kispest Önkormányzata és a dániai VIA University College 2019 őszén összefogott, hogy közös fejlesztési projektet dolgozzanak ki a kisgyermekkorai nevelés területén. A projekt a REFEE (Reform of Early Childhood Education in Eastern Europe) nevet kapta.

Dániában hagyománya van az oktatási területen végzett nemzetközi projektekkel való együttműködésnek. A kispesti REFEE-projekt egyike volt a Velux által finanszírozott közép- és kelet-európai projekteknek, mert voltak programok Romániában, Bulgáriában, Szlovákiában és Lengyelországban is. Szemléleti és minőségi változásokat szerettünk volna elérni – mesélte Claus Beyer Iversen, a projekt dán menedzsere.

Miközben jó partnert és intézményt kerestünk a kisgyermekkorai nevelés-fejlesztése ötletének megvalósításához, örömmre a Csillagfény Bölcsődére bukkantam. Már az

első alkalommal, amikor ide jöttem éreztem, hogy ez jó hely a közös munkára. A nagy kihívás az volt, hogy miként fogjuk az alkalmazott dán és magyar pedagógiai módszereket összehangolni. Mivel az induláskor nekünk nem volt elképzelésünk a magyar kisgyermeknevelési gyakorlatról, ezért folyamatosan egyeztettünk, tárgyaltunk, hogy megismerjük egymást, és hogy a két nemzet hagyományait tiszteletben tartva találkozzanak elképzeléseink valahol félúton. Szerencsére hamar kiépült a kölcsönös bizalom, és mindenki megértette a közös munka célját, értelmét.

A képzések

A bizalom kiépítésének első lépéseként a bölcsődei dolgozók, kisgyermeknevelők, dadusok egy hétre Dániába utaztak, hogy első kézből szerezzenek tapasztalatokat és ismereteket az ottani gyakorlatról. Különböző intézményekben jártak, majd megbeszéléseket folytattak, közösen alakították ki, mi történjék a képzés során, mit szeretnének megtanulni a dán módszerből. Sajnos a második csoport Dániába érkezését megakadályozta a világjárvány, ami teljesen megzavarta, és hosszú időre le is állította a programot. 2021-ben kezdődhetett csak újra a képzés, immár zavartalanul. Négy dán professzorból álló csapat oktatta felváltva remek hangulatban és összhangban a kispesztieket, félévenként négy képzéssel 2024 tavaszáig.

A projekt sikerének kulcsa az összes résztvevő rugalmas és pozitív hozzáállásán alapult. A bölcsődei dolgozók, a professzorok, a tolmács, az önkormányzati koordinátor, a hivatal irodáinak munkatársai sokat tettek a programért, azért, hogy a dán módszertani üzenetek eljuthassanak, beépülhessenek a kispesztői gyakorlatba. Külön ki kell emelni Vinczek György alpolgármester munkáját, aki a kezdetektől szívén viselte a projekt sorsát, biztosította a sikerhez szükséges feltételeket. Mindannyian büszkék lehetünk a kispesztői projekt eredményére – vélekedett elismerően Claus Beyer Iversen.

Egyedül bizony nem megy...

Párbeszéd és konzultáció, az egymásra figyelés

A vidám természetű és jó humorú Frederikke Dybdahl Bilenberg nevelépszichológus a képzés során a gyermekközösség fontosságáról, azok belső kommunikációjáról, a konfliktuskezelésről tartott előadásokat, konzultációkat, beszélgetéseket és gyakorlati megfigyeléseket.

Frederikke bemelegítés- és ráhangolásként közös gyakorlattal kezdte képzési napjait. Volt, hogy a kisgyermeknevelőknek le kellett írniuk a levegőben a nevüket, először jobb, illetve bal kézzel, majd jobb, illetve bal lábbal, végül pedig fejkörzéssel. Ezek a gyakorlatok derűltséget váltottak ki a résztvevők között, hiszen hamar kiderült, hogy nem is olyan könnyű feladat.

A találkozók során felelevenítették a közösségelméletek leglényegesebb elemeit, a csoportok vertikális és horizontális szerveződését, az interakciók fontosságát, a bölcsődei dolgozók helyét és szerepét a közösségszervezésben. Külön beszéltek a gyerekek egymással való kommunikációjának fontosságáról, a csoportszerveződés változó dinamikájáról, és arról, mikor és miként kell a kisgyermeknevelőknek, a dajkáknak beavatkoz-

niuk, ha a gyerekek kiközösítenek bárkit is maguk közül, különösen, ha a kiközösítést kezdeményező és a kiközösített „szerepébe” többnyire mindig ugyanaz a kisgyerek kerül.

A képzés során kiderült: bizony Dániában sem könnyű a szülői igényeknek megfelelni, azokhoz alkalmazkodni, komoly feladat az intézményi és az otthoni nevelési elvek összehangolása ott is. Példaként említette, hogy a szülők gyakran biztatják kisgyerekeiket, „védd meg, vagy ne hagyd magad”, míg a bölcsődében a másik elfogadására, a konfliktusok ki- és megbeszéléses megoldására tanítják őket.

Az előadótól megtudhatták, hogy mivel a dán szülők is a legjobb közösségben, a legjobb gyerekek között szeretnék tudni a „család szeme fényét”, így Dániában is meg kell az intézményeknek küzdeniük azzal, hogy a szülők „válogatnak” a gyerekek között, azaz kifogásolják, ha például gyerekük kevésbé fejlett kisgyerekekkel kerül integráltan egy csoportba.

A résztvevők egyetértettek abban, hogy mivel a gyerekek a nap nagy részét intézményi körülmények között töltik, kiemelt jelentőségű, hogy „minőségi időt” töltsenek el a közösségben, mert ez lesz rájuk komoly hatással, ez befolyásolja majd a fejlődésüket.

Egy fecske nem csinál nyarat!

„Már az első látogatásom alkalmával felfedeztem az egyedülálló légkört és a kíváncsi tanulási hajlandóságot a bölcsőde vezetése és munkatársai részéről. Mert ahogy a mondás tartja; egyedül nem megy. Szükségünk van egymásra, ha változtatni akarunk. A kulcsfontosságú pedagógiai és didaktikai témákról folytatott számos párbeszédünk során közösen vizsgáltuk és ismertük meg a gyermekek, a szülők és egymás nézőpontját. A miért, hogyan és mi kérdéseinek feltevése sok beszélgetésnek, reflexiónak és közös gondolatnak adott értelmet.

Együtt dolgoztunk azon, hogy kifejezzük egymás erőfeszítései és ötletei iránti megbecsülésünket, és gyakoroltuk, hogyan segíthet a kommunikáció az együttműködésben. Függetlenül attól, hogy milyen őrült ötletet hoztam nekik, ők mindig benne voltak a közös munkában! A tanulás mellett legóztunk, rajzoltunk, menedéket építettünk, hangosan felolvastunk, meditáltunk, jógáztunk, és még hosszan sorolhatnám! Azt kívánom, hogy a bölcsőde és a szülők között legyen mélyebb és tartalmasabb a partnerségi viszony a gyermekek érdekében, és a bölcsőde rugalmasabban tudjon alkalmazkodni a szülők egyéni igényeihez. De ugyanakkor a szülőknek is rugalmasabban kellene reagálniuk a bölcsőde szakmai programjaihoz.

A gyermekek számára azt szeretném kívánni, hogy bölcsődéjük olyan biztonságos közösség legyen, amely az egyént és a gyermekcsoportot egyaránt szem előtt tartja, azaz a gyermekek különböző fejlődési igényeit támogatni tudja, és hogy a gyermekek találkozzanak a játék, a kreativitás és a fizikai aktivitás lehetőségeivel. Remélem, minden kívánságunk teljesül, mert igazán kiérdemelték.”

Frederikke megköszönte valamennyiük kemény munkáját, hogy komolyan játszottak, nevettek, ha nem ment, bátran sírtak, ha nem értettek valamit, kérdeztek, kérdésekre őszintén válaszoltak, ha kellett, hangoskodtak, és ha kellett, hallgattak.

A nagy tér biztosítja a szabadságot

Dán tervek alapján és segítséggel újult meg az udvar

A Csillagfény bölcsőde játszóudvarának, kertjének újragondolása kiemelt eleme volt a dán-magyar programnak. Søren Milling dán designer 2021-ben érkezett ötleteivel Kispestre, sok-sok egyeztetés után 2023-ban már birtokba vehették a megújult udvart a gyerekek.

A dán szakember a pedagógusokkal együtt ötletelt arról, milyen plusz eszközökkel érdemes felszerelni még az udvart. A Søren Milling által készített, a kisgyermeknevelők ötleteit és kívánságait is tartalmazó vázlatok első bemutatóján a dán szakember már az elején leszögezte, tetszett neki, amit látott a bölcsődében, elégedett volt az udvar meglévő elemeinek többségével, ezeket meg is tartotta saját tervében is. Fantáziáját szabadon engedve sok vezelési lehetőséget, hidacskákat, dombocskákat, kicsi kerékpárokkal való közlekedési lehetőséget javasolt a területre.

Tetszettek a szakember ötletei a helyieknek, amelyekben jól látszott, Dániában jóval szabadabban mozoghatnak a gyerekek, jobban hagyják őket bizonyos dolgokat, eszközöket, mozgásformákat kipróbálni, használni. A magyar bölcsődei szemlélet ehhez

képest egy kicsit túlvijja, jobban félti a gyerekeket az esetleges kudarcoktól, leesésektől, sérülésektől. Jól példázta ezt, hogy Søren Milling bátran tervezett, a gyerekek egyensúlyozó rendszerének fejlődését segítő mozgó kis hidat az udvarra. Dániában a bölcsődei gondozás természetközeleli, hiszen szinte a teljes napot, ha esik, ha fúj, a szabad levegőn töltik a gyerekek. Már a legkisebb gyerekek is magabiztosan mozognak a különböző minőségű talajokon, kövön, fűvön, kavicsoson, dombokon, és biztonságosan másznak fára, akár nagyobb magasságokba is. A dán kisgyerekek irigylésre méltó módon nagy térben mozoghatnak az udvaron, ahol különböző funkciójú tereket biztosítanak nekik.

Tűzrakóhely-avató

2024 tavaszán az egyik utolsó közös eseményt már a bölcsőde felújított udvarán tartották, ahol a legkisebbek ismerkedtek a tűzrakással és pattogatott kukoricát készítették szabad tűzön.

A dán-magyar bölcsődei program talán egyik legszokatlanabb eseménye volt ez bölcsődénkben. Míg a dán kisgyermekintézményekben természetes, hogy van közös tűzrakóhely, ahol akár családi programokat is szervezhetnek, addig nálunk ez teljesen szokatlan. Az udvar átalakítása során dán mintára itt is lett ilyen közösségi tér.

Bár a nap elején a kisgyermeknevelők kicsit ózdkodtak a feladattól, hiszen a tűzrakás nemigen szerepelt még a bölcsőde szakmai programjában, de egyben nagyon kíváncsiak voltak, mi sült ki ebből? Vállalkozókedvük azonban nagyobb volt félelmüknél, remek délelőtti elfoglaltság kerekedett a közös pattogatott-kukoricázásból. A gyerekek kíváncsian várták ezt a számukra is szokatlan programot, de örömmel vették birtokba azt a kis faházikót, amelyet direkt erre a célra alakítottak át.

Wellnesshangulat a bölcsődében

A mozgásnak kulcsszerepe van a mindennapokban

Mette Specht Kristiansen öt alkalommal járt a Csillagfény Bölcsődében, hogy a program alatt mozgásos foglalkozásokat tartson az itt dolgozóknak, akiket ha kellett, szó szerint a fejük tetejére állított, szőnyegen görgetett.

Gyakorlati foglalkozás keretében mutatta be, hogy a dán bölcsődékben milyen fontos a bel- és kültéren végzett mozgás, a fizikai tevékenység, az aktivitás, a tapasztalás pl. a sárban, a vízben való tapicskolás az érzékszervek fejlesztéséhez, az egészséghez, sőt a tanuláshoz. Külön kiemelte akkor a szülők és a kisgyermeknevelők személyes példamutatását, a példakép, az úgynevezett „role-modell” szerepének fontosságát.

Mette azt is megmutatta, miként lehet a legegyszerűbb, a leghétköznapiabb háztartási- és sporteszközökkel pillanatok alatt wellness-élményt, hangulatot varázsolni a bölcsődébe, hogyan lehet a gyerekek szenzoros érzékelését stimulálni. Nem is kell hozzá sok minden, csupán néhány teniszlabda, egyszerű festőecset, kisebb műanyag edény, lavór, sportmatrac a földre, puha és érdesebb körömkéfe, egy-egy fából készült masszírozóeszköz.

A gyakorlati foglalkozás keretében a kisgyermeknevelők is kipróbálhatták a különböző eszközök használatát, de megtapasztalhatták azt is, hogy az érintésnek milyen nagy szerepe van az emberi kapcsolatokban, hiszen nem vagyunk egyformák, nem mindenki szereti a közvetlen érintést, kontaktust, a „simizést”, de egy-egy eszköz, például a teniszlabdával való dögönyözés, használatával ez a tartózkodás is jól áthidalható. Így van ez a gyerekeknél is, ezért fontos ez a közvetlen tapasztalatszerzés.

Dán vagy magyar szemlélet

Bár a dán és a magyar bölcsődei ellátás között sok a hasonlóság, szemléletében nem nagyon tér el a két ország bölcsődei gyakorlata, ám a megvalósításban óriási különbségek vannak. A dánok szerint minden esetben hagyni kell, hogy a gyermek ön maga lehessen, szabadon tehessen bármit a világ megismerése közben, hagyni kell akár leesni is. Ott nem azt erősítik a gyermekekben, hogy valamit ne tegyenek meg a balesetveszély elkerülése miatt, hanem engedik, hogy próbálkozzon, ismerkedjen a testi határaikkal és képességeikkel, és úgy alakítják ki a gyermekeket körülvevő környezetet, hogy az ösztönözze őket, de minimalizálja a balesetveszélyes helyzetek kialakulását. Ez a gyakorlat a magyar szakembereknek még kicsit ijesztő, mert sokkal inkább túlféltjük a gyermekeinket, mint ahogy az indokolt lenne, ezzel viszont sok esetben gátoljuk őket abban, hogy bátran kísérletezzenek, mozogjanak, önállósodjanak. A program végén már látjuk, hogy a Csillagfény Bölcsődében ma már több fizikai, korábban „kockázatos” játékot engednek a gyerekeknek, mint 3 éve – összegezte tapasztalatait Mette.

Tapasztalatcsere

Nemzetközi konferencia a bölcsődei nevelésről

Szakmai konferencián beszélték meg a Kelet-európai Kisgyermekkorai nevelés reformja Kispest – Magyarország című dán projekt eddigi tapasztalatait a program résztvevőivel, szülőkkel, bölcsődei kisgyermeknevelőkkel 2022 májusában a KMO-ban.

Kispest Önkormányzata, a Polgármesteri Hivatal és a dániai VIA University College nevében szervezett konferenciára eljöttek a nemzetközi projekt dán szakemberei, menedzserei, Johanne Hampel, Jan Jaap Rothuizen és Claus Beyer Iversen.

Aszódi-Sikter Éva, a Kispesti Egyesített Bölcsődék vezetője büszkén mesélt arról, hogy a dán és a magyar bölcsődei gyakorlatban számtalan hasonlóság is felfedezhető, ám az eltérő társadalmi környezethez, a betartandó törvényi szabályokhoz és az intézménnyel szembeni szülői elvárásokhoz kell igazítani egy-egy dán pedagógiai elem, módszer át-

emelését. A dán szakemberek, látva a különbségeket, mindig arra hívták fel a kisgyermeknevelők figyelmét, hogy „csak lépcsőről lépcsőre lehet haladni”, egy-egy elemet ki kell próbálni, és ha bevált, csak akkor szabad tovább lépni – hangsúlyozta. A bölcsődei dolgozók rendkívül nyitottak a dán gyakorlatban alkalmazott számukra újdonságnak számító gyakorlati megvalósítások iránt, és ugyancsak motiváltak a megvalósításban, gondolkodnak, javasolnak, teameket alakítanak, igazi közösséggé formálódnak, ami meglátszik szakmai munkájuk színvonalában is. Ki lehet mondani, hogy a program várakozáson felül működik – emelte ki.

Claus Beyer Iversen, a VIA University College nemzetközi projektmenedzsere röviden bemutatta a kezdeményezést, és többször hangsúlyozta, rendkívül örülnek annak, hogy „megtalálták” Kispestet és a Csillagfény Bölcsődét, az itt dolgozókat, valamint a támogató önkormányzatot. Ez egy, a társadalom számára fontos és hasznos, hosszú távon megtérülő szakmai befektetés, amelynek legfontosabb résztvevői a bölcsődei dolgozók. Itt a gyerekek és a felnőttek is egy közösség tagjai, önálló személyiségek, a gyerekek sem „üres dobozok”, amelyet valaki megtölt majd. A legfontosabb elemek egyike a játszótér és a szabadter, ahol a gyerekek életének nagy része zajlik, hiszen ha esik, ha fúj, kint vannak a levegőn, a természetben akár alszanak, akár játszanak, akár ismerkednek a világgal – mondta.

A dán szakmai csoport tagja, **Jan Jaap Rothuizen** kutató arról a „félúton” való találkozás lehetőségéről beszélt, amely ebben a programban rejlik, hiszen ők itt Magyarországra nem azért jöttek, hogy megmondják, mi a legjobb módszer a bölcsődei nevelésben, hanem, hogy megmutassanak egy másik utat, lehetőséget a magyar szakembereknek. A dán kutató elismeréssel adózott a magyar gyermekorvos Pikler Emmi előtt, akinek módszerei, nevelési elvei példaértékűek mindenki számára, aki új korszakot nyitott a csecsemőgondozásban, a bölcsődei ellátásban. A gyerek fejlődését saját tempójának megfelelően kell segíteni, és ezt maximálisan tiszteletben kell tartani, és a nevelés a mindennapi életben, természetes körülmények között történik.

Brinza Istvánné, aki még a Kispesti Egyesített Bölcsődék vezetőjeként vett részt a dán program indulásában, a programban résztvevő kisgyermeknevelők első dániai szakmai útjáról tartott rövid beszámolót, amelyben elmondta, a kint látottak és hallottak alapján kijelenthető, hogy mi bizony túlféltjük a gyerekeket, míg a dánok hagyják, hogy a kicsik mindent kipróbáljanak, mindenre felmásszanak, minden eszköz, helyszín a gyerekek fejlődését szolgálja. A gyerekek és a kisgyermeknevelők, valamint a szülői ház kapcsolatát a bizalom, a szabadság, a párbeszéd jellemzi.

Kincskeresők az udvaron

Játékkészítés újrahasznosított anyagokból

Különbéféle zöldség- és virágmagok, köztük kerti zsázsa, paradicsompalánták ültetése, valamint „kincskeresés”, azaz földigiliszta és egyéb földben élő apró bogarak utáni kutatás is szerepelt a dán-magyar bölcsődei programban.

A dán szakember, Elisabeth Schjødt Laursen gyakran jött foglalkozást tartani Magyarországra, és mint mondta, már szinte hazajött, akár a családjához, Kiszepstre. Rendkívül elégedett volt mindig azzal, amit látott, tapasztalt. Az itt dolgozók „meleg szívűek, nyitottak, és elkötelezettek a munkájuk iránt, és ez bizony érződik a gyerekeken is, hiszen nyugodtak, kiegyensúlyozottak” – hangsúlyozta.

Az „ültetős” kerti program Dániában rendszeres, de Magyarországon sem idegen a bölcsődei, de igazán az óvodai nevelésben. Az elültetett magok, paradicsompalánták fejlődését a gyerekekkel folyamatosan figyelemmel kísérték, a termésnek közösen örültek.

A foglalkozás része volt a környezetvédelem és a hulladék-újrahasznosítás, hiszen a kicsik a magokat kiürült tej- és konzervdobozokba ültették, használt újságpapírokkal takarták be.

Mivel a program keretében kiemelt szerepet kap a közösségben végzett tevékenység az együtt munkálkodás, amely ha kell közös énekléssel is társul, ez alkalommal egy közismert francia dalocska dallamára íródott „magnövesztő” szerepelt a programban: „Ültess magot!, Ültess magot! Kikel majd! Kikel majd! Adjunk neki vizet! Adjunk neki vizet! Sússe a Nap! Sússe a Nap!”

Családi nap

A bölcsődei program keretében családi délelőttöt is szerveztek az odajáró gyermekeknek és hozzátartozóiknak. A közös program fő témája szintén az újrahasznosítás, a fenntarthatóság, a környezettudatosság és környezetvédelem volt. Szerettek volna egyrészt lehetőséget biztosítani a szülőknek arra, hogy a bölcsődében, minden nap használható újrahasznosított anyagokból készült játékokat kipróbálhassák a gyermekekkel közösen. Másrészt ötleteket adni, hogy otthon is milyen egyszerűen tudnak a szelektív-hulladékgyűjtőbe kerülő anyagokból játékot készíteni, és ezek a játékok mennyi örömet jelentenek a gyermekeknek.

Több mint 70 család érkezett gyermekekkel, testvérekkel, szülőkkel, nagyszülőkkel. Az újrahasznosított játékok kipróbálása és a játékkészítés mellett, terveztek még közös ültetést is. De készítettek madáretetőt, -itatót, amit a szorgos apukák kiviteleztek. A hideg időt közös énekléssel, táncolással próbálták enyhíteni, és a kezdeti szülői bátorlanságot megtörte a gyermekek önfeledt tánc, így a nap közös vonatozással, táncolással zárult.

Játék, mozgás, kommunikáció

Kodály-módszert használják a dánok is

A program során Johanne Hempel arra vállalkozott, hogy a gyakorlatban is bemutassa, miként tervezik, szervezik a bölcsődei foglalkozásokat és csinálnak kedvet a gyerekeknek, motiválják őket a részvételhez Dániában.

Bár a dán és a magyar pedagógia módszerek hasonló elveken alapulnak, de ez a programokon való szervezettség Magyarországon inkább az óvodai nevelésre jellemző. Kodály Zoltán és Forrai Katalin országában természetes, hogy a gyerekek napi programjainak szerves része a zene, a ritmus és az erre végzett mozgás, amelynek kiemelt szerep jut a dán bölcsődei nevelésben is.

Az elméleti foglalkozásokat követően, az elkészített tervek alapján csoportokban is megmutatták, a kisgyermeknevelők pedig a gyakorlatban ki is próbálhatták a dán módszer lényegét: a kicsi mozgásokat, nyújtásokat, apró ugrásokat, dobogásokat, tapsolásokat egyszerű dallamokkal kísérték és próbálták aktivizálni, bevonni a gyerekeket a foglalkozásokba.

Johanne Hempel elismerően szólt a Kodály-módszer gyakorlati alkalmazásáról már a legkisebbeknél is. Látszik, hogy a gyerekeknek örömet okoz az éneklés, a tapsolás,

napi rutinjuk a zenére való mozgás. Az is jól látszik, hogy a programban részt vevő magyar kisgyermeknevelők fogékonyak a tanulásra, a megújulásra, az újdonságokra – emelte ki Johanne.

Az elmúlt időszakban sikerült megvalósítanunk mindazt, amiért a Csillagfény Bölcsődét választottuk. Az első látogatás óta szívesen fogadtak bennünket, élményekkel gazdagodtunk mi is, és elismerték szakmai tudásunkat, bár kezdetben a jól képzett bölcsődei szakemberek fenntartásokkal fogadtak néhány magyar gyakorlattól eltérő dán módszert. Mindig kérdeztek, ha nem értettek valamit. Nyitottak voltak, és bizalommal fogadták a kezdeményezésünket, meg akarták tanulni mindazt, amit mi ajánlottunk nekik. Mindenki mindent megtett a projekt sikeréért, óriási változáson mentek valamennyien keresztül a program végére – hangsúlyozza összegzőképpen Johanne Hempel.

Örök élmények a dánokkal

„A gyerekek rendkívül fogékonyak az új dolgokra...”

Geschitz Nóra kisgyermeknevelő, aki korábban Amerikában egy olasz-amerikai családnál dolgozott, így neki nemzetközi tapasztalatai vannak, össze tudja hasonlítani a különböző nemzeteket jellemző nevelési módszereket. Rendkívül hasznosnak ítélte a dán programot, sokat tanult ez idő alatt. „A dán felfogás az amerikaihoz van talán a legközelebb, azaz biztonságos kereteket teremteni a gyerekeknek, de ebben a környezetben megengedni nekik, hogy szabadon bontogassák szárnyaikat. Ne legyünk mindig túrkanyók, hagyjuk, hogy feszegethessék határaikat!”

Széki Nikoletta kisgyermeknevelő, korábban gyermekfelügyelőként dolgozott, a program közepén csatlakozott a bölcsődei csapathoz. „Érdekes és izgalmas volt, különösen a relaxációs és mozgásos foglalkozások voltak számomra hasznosak, mert az elméletben megfogalmazottakat a gyerekek között is kipróbálhattuk. Óriási élmény volt ezekkel a nagyon kicsi gyerekekkel kimenni a bölcsiből a közeli dombra.” Beszámolója szerint sikernek könyveli el, hogy már a gyakorlatban is alkalmazni tudta a relaxációs módszereket egy olyan kisgyereknél, aki a környezet hatásaira sokkal ingerlékenyebb. A gye-

rekek rendkívül fogékonyak és nyitottak az új dolgok iránt. Bátran alkalmazzuk a dán tanítást, merjük a gyerekeket is utánozni, mert nagyon örülnek annak, ha észreveszik, hogy mi felnőttek ugyanazt csináljuk, amit ők – mondta.

Stoiacovici Tímea az idősebb kisgyermeknevelőket képviselte a programban, korábban az egészségügyben dolgozott. „A magyar kisgyermeknevelés lényegesen szabályozottabb, mint a dán. Ez azért is furcsa, mert a korábbi generációkat, így minket is sokkal szabadabban engedtek a szüleink. Míg itthon a szülők azt próbálják már a legkisebbeknek is megtanítani, hogy mindenből a legjobbnak kell lenni, külön foglalkoznak velük, minden a teljesítmény körül forog, addig a dánok ezzel nem törődnek, generációkon keresztül örökölték a szabadságot, a világ felfedezésének korlátlan lehetőségét. A legnehezebb a szülők meggyőzése volt, de mostanra már elhitték, hogy egy kicsit lazábban tartva a gyerekeket, akkor sem lesz semmi bajuk. Dániában teljesen természetes, hogy a szülőket bevonják a programokba, nekünk is lettek mostanra ilyen közös elfoglaltságaink.”

Borók Réka pályakezdő kisgyermeknevelő, akinek a zenei és a mozgásos foglalkozások alkalmazása volt a kedvence a programban. „Megtanultam, hogy a hangunkat és a testünket is bátran használhatjuk. Johanna éneklős foglalkozásait nagyon szerettem. Ráéreztem a dán népdalok ritmusára, dallamára, amellyel kiválóan ötvözhetjük a mozgást is. Kint az átalakított és egylégtérűvé tett udvaron pedig minden lehetőség adott arra, hogy sétáljunk, biciklizzünk, csúszdazzunk, tornázzunk, szaladgáljunk kedvünkre szabadon. Remek lehetőséget nyújtottak az újrashasznosító programok is, mert festettünk, rajzoltunk, kézműveskedtünk különböző anyagokból, anyagokkal, de azért a gyerekek túlfeltésének elengedése volt talán a legnehezebb.”

Csomorné György Rita dajka, aki a teljes programon részt vett, járt kint Dániában is, ahol számára az volt a legmeglepőbb, hogy a dán bölcsisiek az épületen belül szabadon jönnek-mennek, sőt még a konyhába is bemennek, ahol „besegítenek” az ételek elkészítésében, beszélgetnek az ott dolgozókkal. „A dajka ott teljesen más pozícióban van, mint itthon! Bevonják őket a gyerekekkel való foglalkozásba, csapatként dolgoznak. Számomra az egyik legnagyobb eredménye a dán programnak, hogy itthon is pozitív előrelépést tapasztalok, sokkal több gyerekekkel való közös feladatot kapok! Ma már elfogadják az ötleteimet, kikérik a véleményemet! Jókedvűen jövök dolgozni, örülök, hogy dajka vagyok!”

Nyelvi akadályok nélkül

Nem csupán tolmács!

Nagyon klassz élmény volt – vágja rá elsőre Tasi Gabriella nyelvtanár, aki tolmácsként vett részt a programon az elejétől a végéig mind a dánok, mind pedig a csillagfényesek legnagyobb meglepedésére.

„Nyelvtanárként meglehetősen nagy kihívásnak éreztem 2020-ban a felkérést a Shetland Nyelviskolából, hogy tolmácsként vegyek részt egy több éven át tartó nemzetközi projektben. Fejlődépszichológiát tanultam a tanárképzőn, na, de dán professzorok és magyar kisgyermeknevelők? Mi fog itt történni? Mit fogok én ebből kihozni? Egyáltalán, milyen ruhában kell lenni? – sorakoztak a megválaszolatlan kérdések a fejemben.

Azóta már eltelt 4 év, és be kell vallanom, nagyon örülök, hogy belevágtam, és részese lehettem ennek a nagyon izgalmas kalandnak. Kihívást jelentett az előadók témájához, stílusához való alkalmazkodás, hiszen az egyik héten a magyar Pikler Emmi és a dán Daniel Stern elmélete, a következő alkalommal pedig már Csip-csip csóka, Nyuszi ül a fűben és ritmus-tapsolás volt a téma.

Az itt dolgozók az első héttől kezdődően segítették munkámat: minden téma iránt érdeklődtek, figyelmesen és türelmesen hallgatták a fordításaimat, kérdeztek, aktívak voltak, és egyre inkább azt éreztem, hogy egy picit én is részese lehettem az ő tanulási folyamatuknak.

Láttam a kisgyermeknevelőket, ahogyan a kezdeti bizonytalanságok és félelmek ellenére, minden ötletet, javaslatot kipróbáltak; megvolt a bátorságuk és hitük a saját szakmaiságukban, a gyerekekben és a dán előadók tudásában. Közös kaland volt ez az egész intézménynek!”

**Köszönjük, Dánia!
Köszönjük, Kispest!**

